

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 58.082.073
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

про присудження ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 – Управління та адміністрування
на підставі прилюдного захисту дисертації
«Стратегія управління розвитком малого та середнього бізнесу у
Карпатському регіоні»
за спеціальністю 073 – Менеджмент
8 вересня 2025 року

Здобувач ступеня доктора філософії Кувик Віталій Михайлович, 1989 року народження, громадянин України. Освіта вища: з відзнакою у 2007 році закінчив Ужгородський комерційний технікум за спеціальністю «Бухгалтерський облік», у 2011 році закінчив Ужгородський навчальний центр Київського Національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «Облік та аудит», у 2012 році закінчив Тернопільський національний економічний університет та здобув кваліфікацію магістра за спеціальністю «Управління персоналом та економіка праці», у 2022р. вступив до аспірантури Західноукраїнського національного університету та успішно виконав освітньо-наукову програму за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора № 409 від 26.06.2025 року на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 8 від 26.06.2025 року) у складі:

голови разової спеціалізованої вченої ради: Руслана Августина, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Міністерства освіти і науки України;

рецензентів:

Тетяни Желюк, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Міністерства освіти і науки України;

Наталії Кривокульської, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Міністерства освіти і науки України;

офіційних опонентів:

Тараса Васильціва, доктора економічних наук, професора, директора Державної установи «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»;

Юрія Кравчика, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри менеджменту та адміністрування Хмельницького національного університету;

на засіданні 8 вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Кувіку Віталію Михайловичу з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент на підставі публічного захисту дисертації «Стратегія управління розвитком малого та середнього бізнесу у Карпатському регіоні».

Дисертацію виконано у Західноукраїнському національному університеті.

Науковий керівник Михайло Шкільняк, д.е.н., професор, заслужений економіст України, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису з дотриманням вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, викладені в дисертації, зроблені автором особисто. З метою забезпечення достовірності та обґрунтованості одержаних результатів дисертаційної роботи було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку теоретичних положень та формуванні практичних рекомендацій щодо формування й реалізації ефективної стратегії управління розвитком малого та середнього бізнесу в Карпатському регіоні. У межах проведеного дослідження здобувачем особисто отримані такі найбільш значущі наукові результати:

у перше:

- розроблено науково обґрунтовану типологію альтернативних сценаріїв розвитку механізму державного управління економічним потенціалом Карпатського регіону (стимулюючого, жорсткого та м'якого), що враховують специфіку соціально-економічних процесів регіону і використовують концепцію evidence-based policy (ЕВР – політика, що ґрунтується на доказах). Практична цінність розробленої типології визначається можливістю адаптації запропонованих сценаріїв до реальних умов функціонування економіки Карпатського регіону, зокрема під час відновлення територій після криз (демографічна депресія, екологічні ризики). Розроблені програмні моделі можуть бути використані як основа для регіональних стратегій, місцевих програм підтримки МСП, політик зеленого переходу. Інструментальна цінність проявляється у впровадженні структурованого підходу до формування політик за моделлю ЕВР, що дає змогу підвищити результативність і підзвітність прийняття рішень на регіональному рівні, забезпечити моніторинг та коригування політики на основі кількісних і якісних індикаторів. Соціальна цінність полягає у формуванні механізмів підтримки локальних ініціатив,

зміцнення соціальної згуртованості та залучення населення до процесів регіонального розвитку;

удосконалено:

- наукове обґрунтування взаємозв'язку між стратегічним управлінням розвитком МСБ і економічним зростанням регіону, яке розкривається у тому, що стратегічне управління розвитком МСБ: дозволяє і вимагає розстановки акцентів на специфіці регіону (у Карпатському регіоні економіка залежить від туризму, природних ресурсів і локальної самозайнятості); потребує погляду на таке управління з позиції мультиплікативного ефекту (воно стимулює не тільки економічне зростання, а й опосередковано впливає на покращення якості людського капіталу, розвиток інноваційної культури, зростання інвестиційної активності); є інструментом територіальної консолідації (згуртованості територіальних громад, розширення інформаційно-комунікативної взаємодії між суб'єктами управління територіальним розвитком); сприяє забезпеченню сталого розвитку регіону;

- науково-прикладний підхід до вибору об'єкта імплементації кращих практик для покращення управління розвитком МСБ, зокрема: посилення інституційної підтримки (Великобританія, Німеччина, США); створення сприятливих умов для відкриття та розвитку бізнесу (Великобританія, Німеччина); розвиток підприємницької культури серед молоді (Німеччина); фінансове стимулювання та підтримка експорту (Італія, Польща, США); інноваційний розвиток та підтримка науково-дослідних проєктів (Німеччина, Японія); регіональний розвиток та зменшення економічних диспропорцій (Іспанія, Польща, Фінляндія); зменшення адміністративного навантаження (Італія); адаптація системи підтримки до умов діджиталізації (Японія). Використання цього підходу ціннісно і змістовно наповнить як процес управління розвитком МСБ в Україні і її регіонах, так і його результати;

- науково-методологічний підхід до обґрунтування багатовекторного впливу громадськості на розвиток МСБ. У контексті цього: представлено типологію громадського впливу на розвиток МСБ у формі тривекторної моделі (прямий, опосередкований і потенційний вплив), що охоплює споживчі, комунікаційні, соціально-активістські та інституційні аспекти; розширено науково-прикладний інструментарій аналізу впливу громадянського суспільства шляхом деталізації ролі краудфандінгу, менторства, бізнес-волонтерства, дорадчих рад, громадського контролю та участі в стратегічному плануванні; визначено напрями трансформації потенційного громадського впливу в активну дію з урахуванням сучасних загроз (інформаційна дезінформація, фрагментарна участь, низький рівень підприємницької культури);

- процес оцінювання економічних передумов формування та розвитку МСБ у Карпатському регіоні в контексті забезпечення його комплексності шляхом: систематизації економічних передумов розвитку МСБ з урахуванням сучасного безпекового контексту, трансформацій ринку праці, змін структури зайнятості, впливу релокації підприємств і внутрішньої міграції населення; використання методичного підходу до оцінювання економічного середовища

формування МСБ, що базується на аналізі таких ключових чинників як: наявність підприємницької ініціативи, доступ до фінансових ресурсів, інфраструктурні можливості, інституційна підтримка та інноваційна активність; врахування адаптаційного потенціалу МСБ в умовах гібридних загроз та економічної нестабільності, що відкриває можливості для формування регіонально-орієнтованих стратегій на основі локальних переваг та активізації бізнесу в нових нішах (зелені технології, крафтове виробництво, соціальне підприємництво);

- механізм державного регулювання розвитку МСБ через концептуалізацію його змістового наповнення наступним чином: багаторівневе регулювання МСБ (наприклад, поєднання національної стратегії з локальними ініціативами); посилення рольового навантаження МСБ у функціях держави (не лише як джерела економічного зростання та роботодавця, а й як носія інноваційної, соціальної чи екологічної трансформації); запровадження інноваційних механізмів стимулювання розвитку МСБ (наприклад, смарт-гранти, державна венчурна підтримка, ваучери на інновації для МСБ, державно-приватне партнерство, залучення підприємців до формування місцевих політик через підприємницькі ради, консультативні платформи та ін.). Це дозволить методологічно й інституційно посилити процес регулювання розвитку МСБ, спрямувати його на забезпечення сталого розвитку, активізувати інноваційну складову розвитку підприємництва;

- систему пріоритетів державного регулювання розвитку МСП в Україні і Карпатському регіоні як інструментальну основу для прийняття стратегічних рішень, що дозволить: територіально диференціювати управлінські рішення щодо підтримки підприємництва з урахуванням унікальних соціально-економічних, інституційних та ресурсних характеристик кожної області; підвищити ефективність розробки регіональних стратегій і програм підтримки МСБ завдяки інтеграції національних і локальних пріоритетів у єдину управлінську матрицю; узгодити політику місцевих органів влади з цілями державної стратегії регіонального розвитку; інформаційно посилити розробку галузевих, кластерних та інфраструктурних проєктів у межах реалізації пріоритетів, визначених для Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей;

- науково-методологічний підхід щодо векторизації розвитку механізму державного управління економічним потенціалом регіону в контексті активізації інноваційного підприємництва з урахуванням: сучасних викликів і пріоритетів інноваційно-інвестиційного розвитку (сприяння розвитку пріоритетних галузей економіки та активізація інноваційного підприємництва); потреби аналізу впливу ключових суб'єктів на розвиток економіки регіону через включення елементів відтворювального потенціалу, ділової активності та інституційного середовища; важливості активізації інноваційного підприємництва в межах регіональної економіки як чинника сталого зростання (стимулювання ділової інноваційної активності); необхідності інтеграції інструментів стратегічного планування та державного регулювання з метою формування ефективної політики підвищення інвестиційної привабливості

регіону (розробка стратегій та програм підвищення інвестиційної привабливості територій). Це дозволить методологічно, організаційно й інструментально посилити інноваційну складову підприємництва;

- стратегічний підхід до управління розвитком підприємств МСП через формування комплексу адаптивних стратегій (гнучка диверсифікація, цифрова трансформація, антикризова адаптація, партнерська кооперація, інноваційно-інвестиційна стратегія, локалізація, адаптивне лідерство), які особливо необхідні в умовах динамічного зовнішнього середовища, асиметрій у розвитку областей Карпатського регіону, недосконалості управлінських інструментів, потреби забезпечення сталого розвитку. Цінність цих адаптивних стратегій полягає у: здатності гнучко реагувати на зовнішні виклики; комплексній орієнтації не лише на виживання, але й на забезпечення інноваційності та конкурентоспроможності в умовах економічної нестабільності через прийняття управлінських рішень;

- систему управління розвитком підприємництва в регіоні, через покладення в її основу інтегрованого підходу, який поєднує інституційні, фінансові, інформаційні, міжнародні та організаційні компоненти в єдину адаптивну модель регіональної політики, що відображається через: концептуальні засади регіонального розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності; фінансово-економічні механізми підтримки інноваційної діяльності; інституційні умови реалізації інноваційної політики на регіональному рівні; механізми поглиблення міжнародного співробітництва у сфері науки та інновацій; напруженість інформаційно-комунікаційної підтримки інноваційної діяльності в регіоні. Це дозволить: методологічно посилити процес формування регіональних програм розвитку підприємництва й підвищити ефективність прийняття рішень завдяки логічному ідентифікуванню зв'язків між управлінськими структурами, ресурсами, завданнями й очікуваними результатами;

набули подальшого розвитку:

- трактування сутності поняття «стратегічне управління розвитком малого та середнього підприємництва» як процесу, який є цілеорієнтованим, динамічним і довгостроковим, має ресурсний супровід, і спрямований на досягнення конкурентоспроможності і стійкості підприємства, що вимагає своєчасної корекції цілей його діяльності у напрямі їх інноваційного спрямування, збільшення масштабів виробництва та реструктуризації підприємства у відповідності із змінами у зовнішньому середовищі. Таке трактування цього поняття вказує на закладення у нього не тільки системного, процесного і ресурсного підходів, а й ситуаційного (корегування пріоритетів розвитку підприємництва тощо), інноваційного (інноваційність МСБ є чинником його конкурентоспроможності) підходів, а також підходів на засадах сталого розвитку (забезпечується довгострокова стійкість підприємств тощо) та орієнтації на стейкхолдерів (враховується важливість задоволення інтересів усіх зацікавлених сторін);

- наукова аргументація цілеорієнтації процесу організаційно-економічного управління розвитком підприємництва в регіоні, яка доповнює існуючі

особливості процесу такого управління такими його необхідними акцентними характеристиками як: системне об'єднання інституційного, організаційного та економічного вимірів (вплив законодавства, місцевих стратегій розвитку, механізмів державної підтримки підприємництва); врахування специфіки різних територіальних громад; застосування адаптивних механізмів управління з урахуванням сучасних викликів (цифровізації, релокації бізнесу тощо); взаємодія публічного і приватного секторів економіки у формуванні підприємницького середовища на регіональному рівні (кластери, бізнес-інкубатори, публічно-приватне партнерство);

- типологізація впливу глобальних і внутрішніх соціальних процесів на стратегічний розвиток МСБ у Карпатському регіоні, що дозволило розширити методологічне підґрунтя для формування адаптивних регіональних стратегій через: обґрунтування взаємозв'язку між глобальними викликами і потребою у трансформації стратегій МСБ з урахуванням просторових, ресурсних і демографічних характеристик Карпатського регіону; класифікацію глобальних процесів, що несуть ризики і формують нові точки зростання; структурування шляхів стратегічного оновлення МСБ на основі аналітичного зіставлення викликів і можливостей, сформованих під впливом глобальних і регіональних чинників; формулювання методичного підходу до розробки стратегій підтримки МСБ, що включає врахування локальної специфіки;

- системна адаптація методології SWOT-аналізу до оцінки сучасного стану та перспектив функціонування МСБ в умовах Карпатського регіону України, що дозволило: обґрунтувати ключові напрямки стратегічного реагування на актуальні виклики регіонального розвитку; запропонувати практичні орієнтири для зміни стратегій розвитку МСБ у регіоні (цифрової трансформації; інфраструктурного оновлення; формування кластерних бізнес-моделей; розвитку соціального підприємництва в межах територіальних громад); сформувати емпіричну базу, що може бути використана органами місцевого самоврядування, агенціями регіонального розвитку, бізнес-асоціаціями для обґрунтування стратегій підтримки підприємництва в гірських регіонах України;

- діяльнісний, просторово орієнтований підхід щодо використання існуючих можливостей МСБ з урахуванням сучасних соціально-економічних умов, ресурсного потенціалу та актуальних викликів для розвитку областей Карпатського регіону. Деталізований аналіз можливостей розвитку МСБ у кожній області Карпатського регіону застосовний для: формування регіональних стратегій розвитку підприємництва; розробки обласних програм підтримки малого бізнесу; визначення локальних «точок росту» для інвестування й пошуку зовнішніх партнерів (інвесторів, донорів, фондів); прийняття рішень на рівні ОМС щодо інституційного супроводу малого бізнесу.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 073 – Менеджмент.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та впровадженні науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення стратегії управління розвитком МСБ в Карпатському регіоні, що дозволяє вирішувати ключові проблеми у цій сфері. Результати дослідження можуть бути

використані органами місцевого самоврядування та іншими державними організаціями для розробки стратегій підтримки МСБ шляхом впровадження адаптивних підходів до управління у динамічних економічних умовах. Зарубіжний досвід, адаптований до місцевих умов, може стати основою для створення ефективних програм зовнішньоекономічної діяльності та розширення ринків збуту продукції малих і середніх підприємств Карпатського регіону. Практичні рекомендації щодо підвищення господарського потенціалу регіону можуть бути інтегровані у стратегії регіонального розвитку, сприяючи створенню нових робочих місць та залученню інвестицій. Отримані результати дисертаційного дослідження можуть бути впроваджені як у практичну діяльність підприємств, так і у роботу державних органів різних рівнів, що сприятиме розвитку підприємницького середовища та сталому економічному зростанню Карпатського регіону.

Пропозиції, сформульовані у дисертації, використано у практичній діяльності: Департаменту економічного та регіонального розвитку Закарпатської ОВА; Регіонального відділення Українського союзу промисловців та підприємців в Закарпатській області; Карпатського Університету імені Августина Волошина; Товариства з обмеженою відповідальністю «ПРЕВЕНШН».

Зокрема, положення дисертаційного дослідження щодо механізму державного управління економічним потенціалом регіонів в контексті активізації інноваційного підприємництва й альтернативних сценаріїв його розвитку використовувались у діяльності: Департаменту економічного та регіонального розвитку Закарпатської ОВА (довідка №01-07/868 від 20.12.2024 р.). Регіональним відділенням Українського союзу промисловців та підприємців в Закарпатській області застосовано рекомендації щодо: шляхів імплементації кращих зарубіжних практик для покращення управління розвитком малого та середнього бізнесу в Україні; новітніх напрямів модифікації підприємств та управлінських структур у контексті адаптивного управління (довідка № 01-04/99 від 30 серпня 2024 р.). Карпатським Університетом імені Августина Волошина при формуванні змісту навчальних програм студентів кафедри менеджменту, фінансів та інформаційних технологій, для розвитку знань та управлінських навичок слухачів використано пропозиції щодо: шляхів імплементації кращих міжнародних практик для покращення управління розвитком малого та середнього бізнесу в Україні; стратегічних складників становлення регіональної економіки, на яких варто зосередитися в першу чергу; головних векторів раціонального ресурсоспоживання в регіоні (довідка №354-1/09-24 від 09 вересня 2024 р.); положення роботи щодо раціонального ресурсоспоживання використано Товариством з обмеженою відповідальністю «ПРЕВЕНШН» (довідка №35 від 03.10.2024 р.); пропозиції, спрямовані на покращення інвестиційної привабливості територіальної громади, залучення інвестицій, кредитних ресурсів та міжнародної технічної допомоги для розвитку громади, створення умов для інституційного, інноваційного та інфраструктурного розвитку громади використано у роботі Стрийської міської ради (довідка №03-20/25 від 16.01.2025 р.).

Наукова апробація результатів дослідження забезпечена їх впровадженням у навчальний процес Західноукраїнського національного університету для проведення лекційних та практичних занять зі студентами денної й заочної форм навчання з дисциплін «Стратегія управління соціально-економічним розвитком», «Регіональне управління» та «Менеджмент», у процесі написання курсових і кваліфікаційних робіт за спеціальністю 073 - менеджмент (довідка № 126-24/817 від 08.04.2025 р.).

Результати дисертаційного дослідження знайшли відображення у науково-дослідних роботах ЗУНУ, а саме науково-дослідних роботах, які виконуються професорсько-викладацьким персоналом, докторантами, аспірантами та здобувачами наукового ступеня в межах основного робочого часу кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, зокрема, у 2023-2025 роках на тему: «Менеджмент та публічне управління в умовах трансформацій» (державний реєстраційний номер 0123U103562), зокрема у виконанні підрозділу «Стратегія управління розвитком малого та середнього бізнесу у Карпатському регіоні».

Дисертація у частині вимог до структури, змісту, загального обсягу та кількості наукових публікацій, що висувуються до здобувача ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання. Під час рецензування не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного дослідження та дотримання норм академічної доброчесності.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст дисертації викладено на 252 сторінках. Дисертація містить 18 таблиць та 18 рисунків. Список використаних джерел становить 236 найменування.

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 6 публікацій, в яких відображено основні наукові результати, в тому числі 1 стаття у науковому періодичному виданні, який індексується в науково-метричній базі Scopus, 1 стаття у науковому періодичному виданні, який індексується в науково-метричній базі Web of Science, 4 одноосібні статті у наукових фахових виданнях України, 5 наукових публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг опублікованих праць становить 4,79 друк.арк. (3,59 друк.арк. належить особисто автору).

Зокрема:

Статті у міжнародних періодичних виданнях:

1. Diegtiar O., Bokov A., Yushchenko M., Kuvik V., Shkilniak M. Financial Resources in State Authorities. *Economic Affairs*, Vol. 69(Special Issue), pp. 269-276, February 2024. URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z2.pdf> (індексується в наукометричній базі Scopus) (0,75 друк. арк., особистий внесок автора – проаналізовано співпрацю держави з бізнес-сектором і сформовано пропозиції щодо її вдосконалення – 0,15 друк. арк.).

2. Vdovichena O., Oberemchuk V., Zamula O., Kuvik V., Tokunova A. Corporate Social Responsibility and Its Impact on Business Sustainability. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2024, Volume 14, Issue 1. pp. 23-27. URL: <http://rps.chitei-knteu.cv.ua:8585/jspui/bitstream/123456789/1807/1/Corporate%20Social%20Responsibility%20and%20Its%20Impact%20on%20Business%20Sustainability.pdf> (індексується в наукометричній базі Web of Science) (0,75 друк. арк., особистий внесок автора – обґрунтовано роль корпоративної соціальної відповідальності у стійкості бізнесу – 0,15 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях:

3. Кувік В.М. Особливості управління розвитком підприємництва в Україні в сучасних умовах. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Випуск 36/2023 С. 104-109. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/709/647&ved=2ahUKEwiBvZOwo_2KAxVIHhAIHfilLCUQFnoECBYQAQ&usg=AOvVaw03Zil63I3RK2ywKyASo9rQ (0,63 друк. арк.)

4. Кувік В.М. Організаційно-економічні аспекти управління розвитком підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 18. С. 116-120. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2088/2113> (0,63 друк. арк.)

5. Кувік В.М. Шляхи імплементації зарубіжного досвіду розробки стратегій управління розвитком малого та середнього бізнесу. *Наукові перспективи*. Випуск №1 (43). 2024. С.456-468. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/8808/8855> (0,75 друк. арк.)

6. Кувік В.М. Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2024. № 12. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-12-04-01/2024-12-04-01> (0,63 друк. арк.)

Публікації за матеріалами конференцій:

7. Кувік В.М. Стратегія управління розвитком малого та середнього бізнесу. *Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні*. Збірник науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу (м. Тернопіль: ЗУНУ, 10 листопада 2022 р.). С. 67-69 (0,13 друк. арк.)

8. Кувік В.М. Стратегічний розвиток підприємства в умовах війни. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів*. Матеріали доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль: ЗУНУ, 4 травня 2023 р.). С. 347 – 350 (0,13 друк. арк.)

9. Кувік В.М. Сучасні тенденції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні: Аналітично-експертний огляд. XVII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах сучасних цивілізаційних змін та російсько-української війни (2014 —2023 рр.): філософські, богословські, історико-

політичні, соціально-економічні, психологічні, правові та міжнародні аспекти» (м. Ужгород: 29 – 30 листопада 2023р.). URL: <https://kau.com.ua/xvii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiia-ukraina-v-umovakh-suchasnykh-tsivilizatsijnykh-zmin-ta-rosijsko-ukrainskoi-vijny-2014-2023-rr-filosofski-bohoslovski-istoryko-politychni-sotsialno-ek/> (0,13 друк. арк.)

10. Кувік, В. Стратегічний розвиток малого та середнього бізнесу в умовах сучасних викликів. *Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів* : матеріали доп. V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Тернопіль, 16 трав. 2024 р.). Ч. 1. С. 224-227 (0,13 друк. арк.)

11. Кувік В.М. Проблемні питання управління розвитком малого та середнього бізнесу в сучасних умовах. Наукова інтернет-конференція молодих вчених, аспірантів та студентів кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу «Інноваційні технології в менеджменті та публічному управлінні» (м. Тернопіль: ЗУНУ, 29 листопада 2024 р.) (0,13 друк. арк.)

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Августин Руслан Ростиславович, доктор економічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет Міністерства освіти і науки України, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу. Зауважень немає.

Желюк Тетяна Леонтіївна, доктор економічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет Міністерства освіти і науки України, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу. Зауваження: 1) представлення в роботі підприємств малого та середнього бізнесу як детермінанти економічного зростання регіонів та ключового механізму реалізації потенціалу територіальних громад є слушним і справедливо наголошує на важливості підприємництва в формуванні конкурентного середовища, створенні робочих місць і стабілізації економіки в умовах турбулентності (рис. 1.1). Однак, взаємозв'язок стратегії управління розвитком МСБ і економічним зростання регіону варто було б проаналізувати з використанням економічних моделей та показати алгоритми забезпечення збалансованого і прогнозованого економічного зростання регіону через розвиток малого та середнього бізнесу; 2) запропоноване в п.2.1. (табл. 2.1,2.2) структурування чинників розвитку малого і середнього бізнесу потребує уточнення обраного підходу до структурування. Дискусійним є структурування лише на глобальні та внутрішні чинники, адже в цій ситуації доречно було б врахувати рівневу модель функціонування економіки і виокремити мегаекономічні, макроекономічні, макроструктурні, регіональні, локальні, мікроекономічні чинники, або провести групування чинників за методикою стратегічного PEST-аналізу для виявлення політичних (P- political), економічних (E - economic), соціальних (S - social) і технологічних (T - technological) аспектів, які впливають на розвиток МСБ Карпатського регіону; 3) виокремлення проблем державного регулювання в табл. 2.11 є дещо вибіркоvim і не корелює зі всім спектром запропонованої в роботі класифікації методів державного регулювання малого та середнього бізнесу, яка

запропонована в таблиці 2.10. Виокремлені автором проблеми (с. 145) (обмежений доступ до фінансування; недосконалість нормативно-правової бази; вплив війни та економічна нестабільність; недостатня інформаційна та консультативна підтримка; тіньова економіка та податкове навантаження) потребують конкретизації та підкріплення прикладами з практики використання економічних важелів; 4) пропоновані в третьому розділі (с.204-206) засоби підтримки МСБ на основі соціального інвестування та імпаکت-інвестування є інноваційним підходом в розвитку МСБ, однак вони носять дещо декларативний характер і потребують уточнення механізму їх впровадження, особливо в питаннях фінансового забезпечення. Додаткового уточнення потребує позиція автора стосовно того як імпакт-інвестування може реалізувати компенсаційний механізм в забезпеченні сталого розвитку регіону. Зміст роботи значно виграв би, якби автор детальніше розглянув, які саме компенсаційні механізми можуть бути впроваджені, і яким чином вони вплинуть на взаємодію між усіма учасниками регіонального розвитку; 5) в розробленій автором оптимізованій моделі управління розвитком підприємництва в регіоні (с. 209, рис. 3.6) не виокремлено чітко економічні та соціальні індикатори, за якими відбуватиметься оптимізація та, власне, не запропоновано алгоритм оптимізації. Пропонована модель містить цільовий, функціональний, інституційний, інструментальний блоки, а критерії моніторингу результативності її реалізації відсутні, що не дозволяє повною мірою прослідкувати її ефективність та оптимізувати управлінський вплив з врахуванням національних пріоритетів та локальних особливостей;

Кривокульська Наталія Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, Західноукраїнський національний університет Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу. Зауваження: 1) сформовані у роботі сценарії державного управління економічним потенціалом Карпатського регіону (стимулюючий, жорсткий, м'який) мають високу наукову, прикладну, концептуальну та методологічну значущість. Порівняльні таблиці щодо переваг, ризиків і сфер застосування кожного сценарію посилили б роботу. Також доцільно було б вказати на сценарій, який є найдоцільнішим за існуючих умов; 2) структурно-логічна схема механізму державного управління економічним потенціалом регіону в контексті активізації інноваційного підприємництва має високу цінність як концептуальна й методологічна основа всього третього розділу дисертації. Також пропонована схема дозволяє обґрунтовано перейти до аналізу сценаріїв державного управління економічним потенціалом Карпатського регіону (стимулюючого, жорсткого, м'якого) (рис. 3.2-3.4), які логічно «вибудовуються» з цієї моделі. Робота значно виграла б і проілюструвала взаємозв'язок з європейськими пріоритетами (Green Deal та ін.), якби автор додав таблицю, що відображає вплив кожного з механізмів державного управління економічним потенціалом регіону в контексті активізації інноваційного підприємництва на досягнення цілей сталого розвитку; 3) пропонована модель системи управління розвитком підприємництва в регіоні має концептуальну та наукову значущість. Також вона може бути основою для

стратегічного або програмного документа (стратегії розвитку підприємництва на рівні регіону чи територіальної громади, регіональних програм підтримки МСБ). Модель системи управління розвитком підприємництва в регіоні представлена цілями, функціями, методами, об'єктним і суб'єктним складом такого управління. Водночас, прикладну значимість дослідження могли б доповнити напрацювання, пов'язані з визначенням множини функцій, яку повинен виконувати кожен із суб'єктів управління; 4) представлений у дослідженні рис. 2.9 ілюструє концептуальне бачення механізму державного регулювання розвитку малого та середнього бізнесу і його структурно-логічну схему. Детальніше обґрунтування цього рисунка з роз'ясненням кожного його блоку, особливо, в частині визначення множини функцій, які повинен виконувати кожен із суб'єктів регулювання, та інструментарію, що доцільно використовувати для цього, посилює його науково-методологічну значущість і прикладну цінність.

Васильців Тарас Григорович, доктор економічних наук, професор, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», директор. Зауваження: 1) у параграфі 1.1 дисертації розкрито сутність і зміст стратегічного управління розвитком МСБ через призму категорій «стратегія», «розвиток підприємства», «стратегія розвитку підприємства», «стратегічне управління», «стратегія управління розвитком малого та середнього бізнесу регіону». Однак, доцільно було диференціювати аспекти стратегічного управління на різних рівнях: мікро- та регіональному. Зокрема, при стратегуванні розвитку малих і середніх підприємств чи суб'єктів господарювання краще оперувати терміном «стратегічне управління розвитком суб'єктів МСБ», тоді як підприємництво на загал – це сектор економіки регіону, утворений сукупністю його представників – суб'єктів малого і середнього бізнесу; 2) перший розділ дослідження набув би вищого рівня теоретико-методичної значимості за умови додаткового розкриття специфіки стратегічного управління розвитком окремо малих та середніх суб'єктів господарювання (з огляду на їх достатньо значимі інституційні відмінності), а також різних видів економічної діяльності, до прикладу, виробничої, торговельної, сфери послуг; 3) дані матриці SWOT-аналізу сучасного стану й перспектив функціонування МСБ в Карпатському регіоні (табл. 2.4) не в повній мірі відображають регіональну специфіку. Порівняльні таблиці по кожній із 4-х областей посилили б роботу; 4) у другому розділі роботи достатньо комплексно представлено результати аналізу соціально-економічних чинників, передумов розвитку малого і середнього бізнесу в Карпатському регіоні України, а також сучасних тенденцій і проблем державного регулювання в цій сфері. Однак, потрібно було окремим блоком виділити та представити недоліки, вади і слабкі місця чинної на сьогодні системи стратегування розвитку МСБ, притому показати яких успіхів і яких прорахунків було досягнуто у тій чи іншій області Карпатського регіону України, а також в низці громад регіону; 5) на рис. 3.1. автор наводить структурно-логічну схему механізму державного управління економічним потенціалом регіону в контексті активізації інноваційного підприємництва.

Розробка включає механізми державного управління, сценарії розвитку, фактори впливу, напрями розвитку державного управління економічним потенціалом регіону, шляхи формування стратегічних переваг і так далі, тобто певний спектр аспектів стратегії управління розвитком об'єкта; в даному випадку – малого і середнього бізнесу. Водночас, прикладну значимість дослідження могли б доповнити напрацювання, пов'язані з розробкою проєктів стратегій з їх класичними елементами: мета, стратегічні та операційні цілі, альтернативи, завдання, заходи стратегії, методика моніторингу і т. д.; 6) як показують результати численних досліджень та експертних опитувань представників сектора МСБ, однією з найбільших перешкод реалізації стратегій розвитку суб'єктів підприємництва в Україні та в Карпатському регіоні зокрема є складність залучення і висока вартість інвестицій та фінансового забезпечення. Відтак, доречно було обґрунтувати шляхи і форми залучення фінансово-інвестиційного ресурсу, необхідного для реалізації напрацьованих автором стратегій.

Кравчик Юрій Васильович, кандидат економічних наук, доцент, Хмельницький національний університет, доцент кафедри менеджменту та адміністрування. Зауваження: 1) у третьому розділі автор запропонував ефективну загальну модель стратегічного управління розвитком МСБ у Карпатському регіоні. Проте деталізація практичних механізмів реалізації цієї стратегії, особливо на рівні конкретних інструментів, органів реалізації, індикаторів оцінювання та часових рамок, залишається недостатньою. Робота б виграла, якби автор ширше розкрив, яким саме чином будуть координуватись дії різних інституцій (місцеве самоврядування, бізнес-асоціації, освітні установи) в межах запропонованої стратегії, і яким чином забезпечуватиметься адаптивність цієї стратегії до змін зовнішнього середовища; 2) попри наведення прикладів міжнародної практики у сфері розвитку МСБ, аналіз зарубіжного досвіду виглядає фрагментарним і не структурованим у формі узагальнюючих висновків. Варто було б застосувати порівняльно-типологічний підхід, який би дозволив розділити країни за моделями державної політики підтримки підприємництва, типами інституційної підтримки, механізмами публічно-приватного партнерства тощо. Крім того, недостатньо окреслено можливості імплементації окремих елементів іноземного досвіду в реалії Карпатського регіону, з урахуванням його гірських і прикордонних особливостей; 3) аналіз ситуації розвитку МСБ у межах чотирьох карпатських областей подано на рівні області або адміністративно-територіальних одиниць без глибокої конкретизації на рівні найвіддаленіших гірських громад. Саме у цих територіях, де найгостріше проявляються проблеми інфраструктурної ізоляції, фінансової недоступності та кадрового дефіциту, могла б бути апробована ефективність запропонованих стратегічних механізмів. Таке деталізоване охоплення підвищило б прикладну цінність дисертації для практиків регіонального управління та органів місцевого самоврядування; 4) автором піднята тема цифрової трансформації як важливий елемент стратегічного управління, але її змістовне наповнення вимагає більшого розкриття. Зокрема, варто було б конкретизувати, які саме цифрові

інструменти та платформи можуть бути застосовані для підтримки МСБ, і як вони інтегруються у запропоновану стратегію розвитку; 5) незважаючи на значний обсяг аналітичного матеріалу, його подача здебільшого має описовий характер. Використання більшої кількості схем, інфографіки, діаграм та графіків дозволило б зробити основні положення роботи більш доступними для сприйняття, особливо в частині стратегічних моделей, структурно-функціональних схем і порівняльних характеристик. Візуалізація допомогла б краще структурувати теоретичний матеріал і посилити аргументованість ключових положень дисертації.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.073 присуджує Кувіку Віталію Михайловичу ступінь доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої
ради

Handwritten signature of Ruslan Avgustin

Руслан АВГУСТИН